KERNPUNTEN UIT *ALS GOD RENOVEERT* VAN JAMES MALLON IN EENVOUDIGE TAAL

Korte artikelen van Patricia Willems
voor parochies die missionair willen worden

printversie

Patricia Willems uit Asten heeft het gedachtegoed uit James Mallon zijn boek *Als God renoveert* verwerkt tot een serie zeer leesbare artikelen
met bijpassende pictogrammen van Susanna Schemkes-Hüsstege.
Vanaf editie 2024-1 staan die artikelen in *Bouwen aan de Nieuwe Aarde*,
deels ook al op https://www.kcv-net.nl/bouwen-aan-de-nieuwe-aarde/schrijvers/patricia-willems
en nu hier in deze printbare versie.

INHOUD

Deel 1 Als God renoveert … in je parochie

Deel 2 Westerse kerk in een grote identiteitscrisis

Deel 3 Leerlingen maken

Deel 4 Een missie tot evangelisatie

Deel 5 En wat zeg je dan, als je evangeliseert?

Deel 6 Wat kerkverlaters missen in hun parochie

Deel 1 Als God renoveert … in je parochie

In deze editie begint een serie waarin de belangrijkste punten uit het bekende boek van de Canadese priester James Mallon,* Als God renoveert*, worden uiteengezet. Deel 1: Inleiding.

Het boek van Mallon gaat over parochievernieuwing en is een van de belangrijkste materialen van *Missionaire parochie*, een organisatie die zich intensief bezighoudt met parochievernieuwing. Veel priesters gebruiken het om bewustwording op gang te brengen en om enthousiasme op te wekken voor nieuwe initiatieven. Mallon doet talloze suggesties over hoe parochies te werk kunnen gaan om vitaler te worden. Eerst laat hij zien waardoor de parochies geworden zijn wat ze nu zijn en welke valkuilen je vooral moet vermijden. Maar hij schetst vooral een motiverend ideaal van hoe een parochie systematisch tegen het dreigende verval in kan gaan en opnieuw tot bloei kan komen. Het boek is verre van saai, maar wel vrij dik en soms wat moeilijk. Daarom bestaat deze serie uit korte stukjes in een taal die iedereen begrijpt. In mijn parochie in Asten-Someren hebben ook enkele mensen het boek gelezen. De eerste vruchten daarvan zijn al zichtbaar. Ik denk dat ik jullie later in deze serie wel wat meer daarover kan vertellen. Maar laten we eerst eens beginnen.

Hoe gaat het met jouw parochie?
De kans is groot dat er vooral oudere mensen bij jou in de kerk zitten. En wat doet jouw parochie eigenlijk? Ongetwijfeld worden er kinderen gedoopt, ontvangen er kinderen voor het eerst de Heilige Communie en het sacrament van het Vormsel, trouwen er soms mensen en vinden er uitvaarten plaats. Velen zetten zich in voor de wekelijkse vieringen. Maar over het algemeen vinden er weinig andere activiteiten plaats.
Dat is eigenlijk vreemd, want de Kerk heeft een missie die verder gaat dan doorgaan met de dingen die we altijd deden voor mensen die naar de kerk komen. Voor zover ze tenminste nog komen of er ooit geweest zijn. En waarom zien parochies de meeste communicanten en vormelingen na hun grote feest zelden terug?

Het is belangrijk dat we juist nu onze missie als parochie herontdekken. Belangrijk voor het voortbestaan van onze parochiegemeenschap, maar ook voor de mensen daarbuiten die Jezus nog niet kennen en voor onze eigen geestelijke groei. Veel parochies zijn momenteel op zoek naar manieren om dit te doen. Het boek van Mallon is daarvoor een goed hulpmiddel.

Verborgen zwaktes

Mallon heeft zelf jarenlang geworsteld met de vraag hoe hij zijn parochie weer vitaal kon maken. Hij geeft een scherpe analyse van hoe het historisch gezien zo gelopen is dat veel parochies er nu slecht aan toe zijn. Hij laat zien hoe verborgen zwakke plekken onzichtbaar maar consequent de ontwikkeling van veel parochies remmen, waardoor zij weinig aantrekkingskracht hebben voor mensen van buiten en waardoor zelfs gemotiveerde, actieve gelovigen ontmoedigd raken. Hij reikt adviezen en mogelijke werkwijzen aan waarmee hij zelf succes heeft geboekt en waarmee andere parochies gebaat kunnen zijn.

Bewustzijn kweken
Pastores en parochianen kunnen aan de hand van dit boek met elkaar in gesprek gaan om te

kijken wat er in de eigen omstandigheden mogelijk is. Zij kunnen beleid uitwerken waarin sommige ideeën uit het boek worden ingepast. Dit zal op termijn leiden tot de formulering van een visie voor de parochie, waarna er meer concrete plannen kunnen worden gemaakt om naar het realiseren van die visie toe te werken.
Het boek van Mallon is een waardevol hulpmiddel om bewustzijn te kweken van de situatie waarin je parochie zich bevindt en vooral van de mogelijkheden die er zijn om die situatie te verbeteren. Hopelijk is deze serie dat ook.

Patricia Willems

Uit *Bouwen aan de Nieuwe Aarde* 2024-1

Deel 2 Westerse kerk in een grote identiteitscrisis

Deze serie geeft de kernpunten weer uit het bekende boek* Als God renoveert *van de Canadese priester James Mallon. Dat gaat over parochie-vernieuwing en is één van de belangrijkste materialen van* Missionaire Parochie*, een organisatie die zich intensief met parochievernieuwing bezighoudt. Deel 2.

De eerste aflevering was een introductie. Nu gaan we een van de onderliggende denkpatronen bekijken die ertoe hebben geleid dat veel parochies er momenteel zo slecht aan toe zijn. We zien een verborgen identiteitscrisis.

We zien het al jaren gebeuren

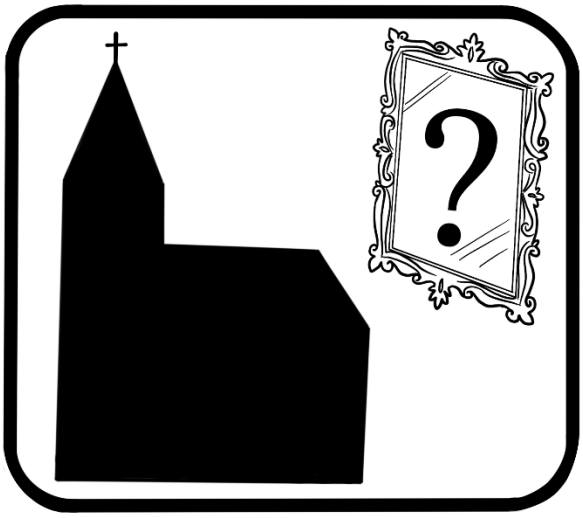

In de meeste parochies loopt het kerkbezoek al jaren terug. Dat is dan ook een van de eerste signalen waaruit blijkt dat het ondanks de mooi verzorgde vieringen en de goede wil en inzet van velen eigenlijk helemaal niet zo goed gaat met die parochies. De aantallen communicanten, vormelingen en kerkelijke huwelijken lopen snel terug. Ouderen hebben verdriet om kinderen en kleinkinderen die niets met Kerk en geloof te maken willen hebben. Zelfs voor uitvaarten kiezen steeds meer mensen voor een vorm en locatie los van de Kerk. Dat zien we al jaren gebeuren. Toch was er zelden iemand die mogelijkheden zag om er iets aan te doen.

Doel en missie uit het oog
Het lijkt een probleem van deze tijd, maar de oorzaken liggen in het verleden. In de eerste eeuwen was de Kerk missionair en werd er druk geëvangeliseerd – vaak met gevaar voor eigen leven, maar die missie was het doel van alles. *Maak alle volken tot mijn leerlingen*, had Jezus immers gezegd.
Toen heel Europa eenmaal christelijk leek geworden, werd het Katholieke geloof de standaard-godsdienst van het Westen. Daarmee verloor de Kerk haar oorspronkelijke doel en missie uit het oog.

Als vanzelf
De Reformatie leidde tot kerkscheuringen, maar de katholieke gebieden die daardoor ontstonden werden des te katholieker. Na de onderdrukking tijdens de Franse tijd kwam de grote bloei van het 'Rijke Roomsche Leven'. In katholieke streken was alles en iedereen katholiek. Voor de parochies was dat heel

comfortabel, want iedereen deed als vanzelf met de kerkelijke activiteiten mee. Parochies hoefden niets te doen om mensen buiten de Kerk voor het Evangelie te winnen.

Niets met Kerk en geloof
Maar na de Tweede Wereldoorlog werd alles anders. De mensen zijn veel mondiger en individualistischer en maken hun eigen keuzes, ook op geloofsgebied. Zelfs op scholen die in naam katholiek zijn vindt weinig of geen katholieke geloofsoverdracht meer plaats. Logisch, want de meeste leerkrachten hebben niets met Kerk en geloof. Ouders weten zich geen raad met de geloofsopvoeding van hun kinderen, als ze daar al iets aan zouden willen doen. Velen laten hun kinderen helemaal vrij om op een later moment eventueel een geloofskeuze te maken. En parochies zien dalende cijfers op elk terrein, maar weten vaak niet wat ze ermee aan moeten.

Het begin van herstel
Het begin van kerkelijk herstel ligt in het herontdekken van onze missie als parochie. We zijn jarenlang bezig geweest met het onderhouden van kerkgebouwen en het volhouden van werkwijzen die vroeger prima voldeden, maar nu niet meer. De Kerk is in essentie missionair, vanaf het Pinksterfeest van de apostelen tot aan het einde der tijden, maar dat zijn we vergeten, terwijl Europa juist opnieuw een missiegebied is geworden.

Vlijmscherpe diagnose
We bouwden en verfraaiden kerkgebouwen, maar vergaten de mensen die die gebouwen nooit binnengaan. We maakten de liturgie zo mooi mogelijk voor de mensen die naar de kerk kwamen, lieten de mensen die afhaakten stilletjes gaan en wachtten verder vooral af. De westerse Kerk zit in een grote identiteitscrisis. Aldus de vlijmscherpe diagnose van Mallon.
Bewustwording is de eerste stap naar vernieuwing. Het is dan ook niet voor niets dat veel priesters – ook onze pastoor – het boek van Mallon gebruiken voor groepsgesprekken.

Patricia Willems

Uit *Bouwen aan de Nieuwe Aarde* 2024-2

Deel 3 Leerlingen maken

Deze serie geeft de kernpunten weer uit het bekende boek* Als God renoveert *van de Canadese priester James Mallon. Dat gaat over parochie-vernieuwing en is een van de belangrijkste materialen van* Missionaire Parochie*, een organisatie die zich intensief met parochievernieuwing bezighoudt. Deel 3.

In de vorige aflevering van deze serie zagen we dat de parochies ongemerkt in een identiteitscrisis zijn beland. De Kerk is in essentie missionair, maar van die missie komt niet veel terecht, terwijl Europa juist opnieuw tot missiegebied is geworden. Dit heeft echter niet alleen met de Kerk als groep te maken. Het raakt ook jou en mij persoonlijk, en dat kan best confronterend zijn…

De opdracht van Jezus
Sinds het Tweede Vaticaans Concilie hebben meerdere pausen de identiteitscisis van de Kerk omschreven. De roep om een missionaire Kerk ligt dan ook in het verlengde van de visie van dat concilie, waarin deze woorden van Jezus een leidraad waren: *Ga, en maak alle volkeren tot leerling. Doop hen in de naam van de Vader, de Zoon en de Heilige Geest, en leer hun alles onderhouden wat ik jullie geboden heb* (Matteüs 28,19-20). Zo sprak Hij tot zijn apostelen en - over grenzen van tijd en ruimte heen - ook tot alle kerkleiders en christenen. Het lijkt kinderlijk eenvoudig: mensen horen het verhaal van Jezus en vertellen het door. In het Evangelie lees je hoe de ene nieuwbakken leerling de andere potentiële leerling meeneemt naar Jezus (Johannes 1,41). Dat is evangelisatie: iemand die Jezus nog niet kent uitnodigen, stimuleren, uitleg geven en zo in

contact brengen met Jezus en diens gedachtegoed.

Meer dan geïnteresseerd zijn
Maar wat is eigenlijk een leerling? Een leerling is iemand die leert. Hij/zij kijkt, luistert, leest, begint te begrijpen en gaat daar iets mee doen. Een volgeling loopt Jezus achterna. Eerst is hij vooral geïnteresseerd in de hulp of steun die hij bij Jezus zoekt. Of hij zal bepaalde elementen van Jezus' gedachtegoed (zoals sociale gerechtigheid) gaan promoten en toepassen, maar zonder een persoonlijke relatie met Jezus aan te gaan. Een leerling loopt naast Jezus. Hij neemt zijn woorden in zich op, probeert ze voor zichzelf toe te passen en zoekt daarbij steeds contact met Hem. Hij is door Hem geraakt en wil daar soms ook wat over vertellen.
Een ander woord voor 'leerling' is 'discipel'. Daarin zit het woord 'discipline'. Een discipel probeert consequent te worden en alles wat Jezus verkondigt zowel voor zichzelf als naar buiten toe in praktijk te brengen. Hij verlangt ernaar meer op Jezus te gaan lijken.

Altijd leerling blijven
Een apostel ten slotte loopt voor Jezus uit. Hij heeft veel van Hem geleerd en leeft vanuit zijn relatie met Hem. Hij is vol van Hem en wil tijd, geld, talenten en energie investeren om anderen over Hem te vertellen. Het woord 'apostel' is afgeleid van het Griekse woord voor 'zenden' en het woord 'missie' van het Latijnse woord daarvoor. Jezus zei immers tegen zijn leerlingen: *Zoals de Vader mij gezonden heeft, zo zend Ik jullie* (Johannes 20,21). Toch blijft zelfs een apostel altijd leerling, want leerling-zijn is een levenslang proces.
Leerling-zijn is essentieel voor het getuigenis van de Kerk in de wereld. Je kunt pas iets doorgeven als je het zelf begrijpt en erdoor geraakt bent. Alleen mensen die bewust leerling van Jezus zijn en dat ook laten zien, kunnen andere mensen tot leerlingen van Jezus maken. De Kerk moet dus eerst de mensen binnen de Kerk tot leerlingen maken om ook buiten de Kerk mensen tot leerlingen van Jezus te kunnen maken!

Spirituele inhaalslag
Veel gedoopten zijn echter nog passief, waar het gaat om het leerling-zijn, ze draaien op routine en dragen hun geloof ook niet uit. Maar zoals de apostelen aan het idee van 'missie' moesten wennen, zo moeten wij dat ook.
De parochies staan dus voor een flinke spirituele inhaalslag, voor een uitdaging die de weg baant naar herstel en zelfs naar groei.

Patricia Willems

PS Waar Mallon moeilijke theologische principes als bekend veronderstelt, omdat hij in eerste instantie voor collega-priesters schreef, daar heb ik soms wat toegelicht. De eerste drie deeltjes van deze serie corresponderen globaal met blz. 1 t/m 30. Sommige onderwerpen bespreekt Mallon op meerdere plaatsen.

Uit Bouwen aan de Nieuwe Aarde 2024-2

Deel 4 Een missie tot evangelisatie

Deze serie geeft de kernpunten weer uit het boek* Als God renoveert *van de Canadese priester James Mallon, een van de belangrijkste materialen van* Missionaire Parochie*, een organisatie die in meerdere bisdommen de parochievernieuwing ondersteunt. Deel 4

De missie van de Kerk is om mensen tot leerlingen van Jezus te maken. Dat geldt ook voor de parochies. Dit betekent dat we eerst onze eigen parochianen tot bewuste leerlingen moeten maken, maar daarna ook mensen buiten de parochie, en dat heet "evangelisatie". Dat klinkt niet als iets wat bij een parochie hoort, maar het is toch echt waar...

Samen met Jezus door het leven gaan
Missie uit zich in evangelisatie. Evangelisatie is niets anders dan mensen in contact brengen met Jezus. Het gaat daarbij niet alleen om het

vertellen van het Evangelie en het overdragen van kennis, het gaat erom dat mensen, opnieuw of voor het eerst, leren samen met Jezus door het leven te gaan. Europa heeft her-evangelisatie nodig. Zelfs onder actieve kerkgangers is evangelisatie nodig, omdat leerling-zijn meer behelst dan kerkgang en dienstbaarheid.
Vanuit het verleden is er een traditie gegroeid, waarin het als voldoende katholiek gold als je op zondag de Heilige Mis bijwoonde en je kinderen op de juiste leeftijd de juiste sacramenten liet ontvangen. Religieus gedrag is echter geen garantie dat je een levende relatie met God hebt. Je kunt theologische kennis hebben en je aan de regels houden zonder dat je hart erdoor geraakt is.
Evangelisatie moet liefde en passie voor Jezus in mensen opwekken en maken dat ze verlangen naar méér: meer leren van Jezus, meer met Hem beleven in gebed, leren iets van Hem aan anderen uit te delen en uiteindelijk zelfs meer worden zoals Hij.
Enthousiasme over God, Jezus en de Kerk trekt andere mensen aan. Het gaat hier echter niet om ledenwerving maar om iets veel grootsers. Jij mag Jezus vertegenwoordigen op aarde, met als missie meer mensen in een relatie met God binnen te leiden. Dat is iets unieks en iets zeer kostbaars.
In missie ligt de identiteit van de Kerk. Die missie is de verantwoordelijkheid van de hele geloofsgemeenschap. Het Tweede Vaticaans Concilie (1962-1965) zette de parochies aan tot het herstel van deze missionaire identiteit. Daarna hebben verschillende pausen de visie hierop verder uitgewerkt. Nu is het aan de bisdommen en parochies om het in praktijk te brengen.
Kerkgebouwen hebben onderhoud nodig, maar kerkgemeenschappen ook. Je herstelt een gemeenschap niet door alleen maar het gebouw op te knappen. De Kerk heeft een opknapbeurt nodig, een renovatie onder Gods leiding, met de missie als kerndoel. Vandaar ook de titel van Mallon's boek, *Als God renoveert*. Dat gaat dieper dan je denkt. Er is een gemeenschap nodig waarin mensen in contact met God kunnen komen. Dat vraagt om vernieuwing en opbouw van de organisatiestructuur van de parochies, spirituele vernieuwing en brede dienstbaarheid.

Bouwwerk van levende stenen

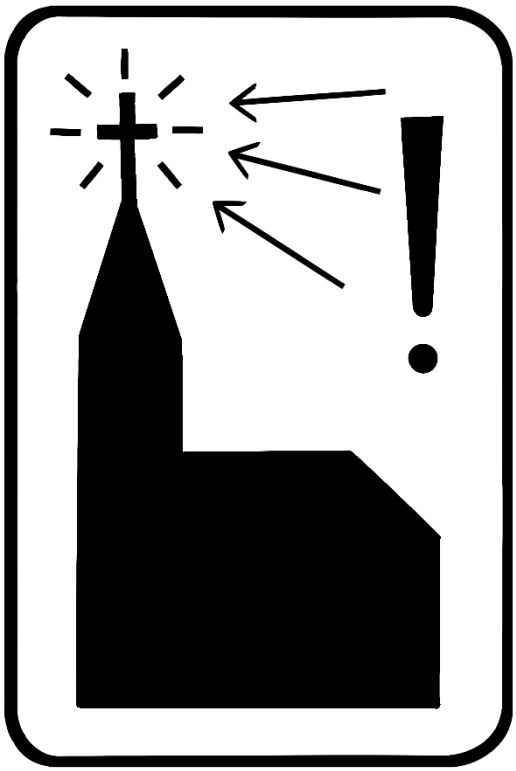

Dit alles met als doel zoveel mogelijk mensen mee te nemen naar de plaats van gebed – in hun hart, in de parochiegemeenschap en in het kerkgebouw. De gebouwen moeten onderhouden worden, maar ook zodanig worden ingericht dat ze geschikt zijn voor dit doel. Gaat dat niet, dan is nieuwbouw een optie. Want het doel van gebouwen is om het 'bouwwerk van levende stenen' (1 Petrus 2, 4-7) te verstevigen en te vergroten: de kerkgemeenschap.

Ervaringen met God delen

Evangelisatie is meer dan het overdragen van geloofskennis. Het is het leven als een gemeenschap waarin alle activiteiten mensen helpen in contact te komen en te blijven met Jezus. Daarom zegt Mallon: "De Kerk *hééft* geen missie. De Kerk *ís* een missie". Parochies zouden die missie moeten vormgeven en communiceren via de hele organisatie. De verkondigde leer wordt vervolgens bekrachtigd door het persoonlijke getuigenis van de gelovigen, door wat zij delen over hun ervaringen met God en door de

manier waarop zij als christenen in het leven staan. Daarom gaat de oproep tot evangelisatie samen met een oproep tot persoonlijke heiligheid. Dat betekent dat heel ons denken, voelen, spreken en doen als het goed is iets laat zien van wie God voor ons is en dat we proberen om op alles te reageren op een manier waarvan we vermoeden dat die Hem zal behagen. Wij zijn niet heilig in de zin van 'volmaakt', maar wel heilig in de zin van 'toebehorend aan God', ofwel 'voor Hem apart gezet'. Ook dat geldt niet alleen voor de geestelijkheid maar voor alle gelovigen. En heel de wereld mag het zien !

Patricia Willems

Dit artikel put vooral uit de bladzijden 17 t/m 38 in het boek *Als God renoveert*.
Meer: www.missionaireparochie.nl

Jezus: "Wie een lamp aansteekt, zet hem niet onder een vat of onder een bed, maar …" (Lucas 8,16).

Uit *Bouwen aan de Nieuwe Aarde* 2024-3

Meer edities op www.kcv-net.nl/bouwen-aan-de-nieuwe-aarde/schrijvers/patricia-willems
en in komende versies van dit document 0496 op www.stucom.nl.

Dit is document 0496 op www.stucom.nl